



”Ett stort problem att vi i Sverige

– Vi håller näsan över vattnet, men trots att nästan 30 000 cancerpatienter får strålbehandling varje år finns det bara omkring 60–70 strålonkologer i landet, och tillväxten är låg. Maskiner står stilla idag på sjukhusen på grund av brist på personal och strålningsforskningen är eftersatt sedan länge, säger Kjell Bergfeldt, tidigare verksamhetschef på Skandionkliniken och medförfattare till ”larmrapporten” Nationell strategi svensk radioterapi som kom förra året (se sammanfattning på sid 76).

Gynonkologen Kjell Bergfeldt, som också är en av initiativtagarna till en nybildad strålonkologisk förening, vill inte skrämmas – men i likhet med många andra experter varnar han för att svenska cancerpatienter riskerar att få sämre behandling om strålterapi inte prioriteras, både kliniskt och vetenskapligt.

– Att det råder brist på strålonkologer har varit känt sedan länge. Både SBU och Strålskyddsmyndigheten har påtalat problem med kompetensförsörjningen. Det finns för få högspecialiserade strålonkologer idag och det gäller även strålsjuksköterskor och sjukhusfysiker.



”Strålbehandling är något som är på väg in, inte ut. Den negativa utvecklingen inom området måste vändas”, säger gynologen Kjell Bergfeldt, tidigare verksamhetschef på Skandionkliniken.

Foto: Bosse Johansson

hövs det också en bred bas. Om forskningen släpar efter innebär det att det tar lång tid att implementera nya behandlingar. Vi skulle också behöva stärka vårt idag närmast obefintliga internationella samarbete för att utveckla forskningen, betonar Kjell Bergfeldt, som under flera år var verksamhetschef på Skandionkliniken i Uppsala, landets enda protonstrålningsklinik.

Han tycker att Cancerfonden har varit föredömligt tidigt ute med sin stora satsning på strålningsforskning på totalt 60 miljoner och fellowships.

” Det är som om strålning har gått under radarn de senaste åren. Starka forskningsmiljöer saknas i Sverige, men för att nå framgångar, höga toppar, inom forskningen behövs det också en bred bas. Om forskningen släpar efter innebär det att det tar lång tid att implementera nya behandlingar.

HOPPAS PÅ KRAFT I NY FÖRENING

– Det gäller att visa framtida läkare och forskare att strålning är något som är på väg in, inte ut. Strålbehandling är en månghövdad verksamhet med många olika tekniker

saknar starka forskningsmiljöer”

Att Sverige ligger efter internationellt när det gäller strålningsforskning illustreras kanske bäst av antalet publicerade vetenskapliga artiklar.

– Mellan 2001 och 2015 har det varit en 100-procentig ökning av antalet artiklar i till exempel Danmark och Nederländerna. Från att ha varit världsledande på området är ökningen i Sverige under samma period endast 15 procent, konstaterar han och tillägger att det idag saknas starka förespråkare för strålforskning.

SVÅRT TILLSÄTTA PROFESSURER

– I Danmark finns det 15 professorer i ämnet. Sverige har fyra och det är mycket svårt att tillsätta nya vilket man kan läsa om i vår rapport.

– Det är som om strålning har gått under radarn de senaste åren. Starka forskningsmiljöer saknas i Sverige, men för att nå framgångar, höga toppar, inom forskningen be-

som utvecklas snabbt och det är inte minst ett viktigt verktyg i precisionsmedicin. Att inkludera strålonkologer i alla multidisciplinära team borde vara en självklarhet, säger Kjell Bergfeldt som hoppas att den nya strålonkologiska föreningen ska vara den kraft som behövs för att vända den negativa utvecklingen inom svensk strålbehandling.

Rapporten Nationell strategi för svensk radioterapi som blev klar i januari 2020 har redan lett till flera förändringar.

– Chefsrådet, RCC och de professionella föreningarna har startat ett projekt där man tillsammans arbetar för att vända utvecklingen och säkra klinisk och akademisk kompetensförsörjning. Bland annat har man tagit fram ett förslag om att strålbehandling ska vara en del av regeringens särskilda cancersatsning 2022.

– Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling, som driver Skandionkliniken, stöder också projektet, säger Kjell Bergfeldt.